

STORTINGET

Innst. 81 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 3:14 (2024–2025)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkning av arbeidet til styresmaktene med samanhengande digitale tenester

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Bakgrunn

Bakgrunnen for undersøkinga er at Stortinget lenge har vore oppteke av at offentlege tenester skal opplevast samanhengande og heilskaplege for brukarane.

I «En digital offentlig sektor – Digitaliseringsstrategi for offentlig sektor 2019–2025» er det mellom anna sett mål om at fleire oppgåver skal løysast digitalt, og som samanhengande tenester, og at offentlig sektor utnyttar potensialet i deling og gjenbruk av data til å lage brukarvennlege tenester. Strategien viser til at viktige situasjonar og livshendingar for brukarane skal veljast som utgangspunkt for utvikling av samanhengande tenester for å setje brukarane i sentrum.

Digitaliseringsstrategien peikar ut sju livshendingar som skal prioriterast i arbeidet med å lage brukarvennlege og samanhengande digitale tenester. Dei sju utvalde livshendingane inngår til dels i EUs målingar av digitalisering i offentlig sektor i Europa. Uavhengig av sektor eller forvaltningsnivå skal livshendingane nyttast som grunnlag for å utvikle samanhengande tenester. Arbeidet med dei definerte livshendingane blir vidareført i den nye nasjonale digitaliseringsstrategien for 2024–2030, Fremtidens digitale Norge, der det også

kjem fram at arbeidet med samanhengande tenester skal forsterkast.

Både rapportering om utviklinga i arbeidet med livshendingane og tidlegare undersøkingar frå Riksrevisjonen viser at det er utfordrande å utvikle samanhengande digitale tenester på tvers av sektorar og verksemdar. For å lykkast med dette arbeidet må dei ulike verksemdene prioritere arbeidet, ressursar og finansiering må sikrast, og arbeidet må samordnast på tvers. Manglande samordning medfører dermed ein risiko for at samanhengande digitale tenester ikkje blir utvikla og tekne i bruk.

Riksrevisjonen fann i 2023 at det var barrierar som hindra deling og gjenbruk av data i forvaltninga, i si undersøking av korleis styresmaktene legg til rette for dette. Dei barrierane som vart trekte fram, var manglande avklaringar av juridiske problemstillingar, manglande oversikt over verksemda sine egne data og manglar i styringa og samordninga på området. Det kom fram at det var avgjerande for arbeidet, med livshendingane at aktørane prioriterte arbeidet og at det kravde god styring på tvers av sektorane. Det kom også fram at moglegheitene for deling og gjenbruk av data påverka utviklinga av arbeidet med samanhengande digitale tenester. Det vart belyst korleis deling og gjenbruk av data påverka utviklinga av samanhengande digitale tenester for livshendinga Dødsfall og arv, som blir leidd av Digitaliseringsdirektoratet (Digdir). Samstundes var manglande finansiering eit hinder for utvikling av tiltak.

Riksrevisjonen har valt å ta utgangspunkt i livshendingane fordi desse ifølgje digitaliseringsstrategien skal prioriterast i arbeidet med samanhengande digitale tenester. Fire av livshendingane, Alvorleg sjukt barn, Mistet og finne jobb, Dødsfall og arv og Starte og drive ein frivillig organisasjon inngår i undersøkinga. Desse er valde

fordi dei viser variasjonen i organiseringa, i typane tiltak det er arbeidd med, og i kor langt arbeidet har komme.

Livshendingane Starte og drive ei bedrift, Få barn og Ny i Noreg inngår ikkje i denne undersøkinga. Riksrevisjonen har tidlegare sett på livshendinga Starte og drive ei bedrift i undersøkinga av digitale løysingar ved etablering av restaurant, som er ein del av Dokument 1 (2019–2020). Livshendinga Få barn er rapportert som avslutta, då måla for tenestene i livshendinga slik dei er definerte av OECD, er oppnådde.

Undersøkinga har mellom anna teke utgangspunkt i desse vedtaka og føresetnadene frå Stortinget:

- Innst. 84 S (2016–2017) til Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge – IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet.
- årlege budsjettproposisjonar og tilhøyrande innstillingar for departementet med ansvar for digitaliseringspolitikken (Kommunal- og moderniseringsdepartementet (til 2021) og Kommunal- og distriktsdepartementet (2021–2024)).
- Digitaliseringsstrategien for offentlig sektor 2019–2025.

Målet med undersøkinga er å undersøkje forhold som har påverka utviklinga av samanhengande digitale tenester. Undersøkinga omfattar perioden 2019–2024.

Rapporten vart lagd fram for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet ved brev 19. mars 2025. Departementa har i brev til Riksrevisjonen gitt kommentarar til rapporten i brev av 10. april 2025 frå Helse- og omsorgsdepartementet, brev av 11. april 2025 frå Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet og brev av 14. april 2025 frå Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet. Kommentrane er i hovudsak innarbeidd i rapporten og i Riksrevisjonens dokument.

Rapporten, oversendingsbrevet frå riksrevisorkollegiet til departementet 13. mai 2025 og svaret frå statsråden 27. mai 2025 følgjer som vedlegg til Dokument 3:14.

1.2 Konklusjonar

- Arbeidet med livshendingane har i liten grad ført til at brukarane har fått samanhengande digitale tenester.
- Behov for endringar i regelverk har forseinka arbeidet med livshendingane.
- Uavklart finansiering har forseinka arbeidet med livshendingane.
- Samordninga, koordineringa og styringa i utviklinga av samanhengande digitale tenester har vore svak.

1.3 Overordna vurdering: Ikkje tilfredsstillande

- Ved utgangen av 2024 er det i liten grad realisert effektar for brukarane av arbeidet med dei fire undersøkte livshendingane. Dette er ikkje tilfredsstillande.
- Riksrevisjonen ser det som ikkje tilfredsstillande at det er ein risiko for at fleire av minimumsløysingane som er utvikla, ikkje blir sette i drift eller utvikla vidare.
- Etter Riksrevisjonen si meining er det ikkje tilfredsstillande at samordning og styring av arbeidet med livshendingane ikkje har fungert godt nok til å løyse kjende utfordringar på tvers av sektorar.

1.4 Tilrådingar

Riksrevisjonen tilrår at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet

- forsterkar arbeidet med å få på plass dei heilskaplege samanhengande digitale tenestene som gir mest nytte for brukarene og samfunnet, mellom anna ved å tydeleggjere forventingar til dei andre departementa om at det skal leverast digitale samanhengande tenester til brukarane.
- sørgjer for at verkemidla vert innretta slik at dei støttar betre opp om målsettingane, mellom anna at:
 - Digdir si rettleiing i større grad vert tilpassa prosjekta for utvikling av samanhengande digitale tenester sine behov.
 - dei finansielle ordningane si innretning i større grad vert tilpassa tverrgåande utviklingsprosjekt.
- forsterkar arbeidet med å sikre at dei samanhengande digitale tenestene som er utvikla, får nytte for brukarane og forvaltninga, gjennom:
 - pårekneleg finansiering for å få nødvendig overgang frå utvikling til vidare drift av løysingar som går på tvers av sektorar.
 - å følge opp vidare utvikling av løysingane som er nødvendig for å kunne ta ut forventa gevinstar.

Statsrådens svar av 27. mai 2025 til Riksrevisjonen er vedlagt Riksrevisjonens dokument.

Riksrevisjonen har ingen fleire merknader i saka.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ronny Aukrust, Sverre Myrli, Kari Baadstrand Sandnes og Lise Selnes, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy

Amundsen, Pål Morten Borgli, Lars Rem og Aina Stenersen, fra Høyre, Ove Trellevik, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, fra Rødt, Hege Bae Nyholt, fra Miljøpartiet De Grønne, Julie E. Stuestøl, og fra Kristelig Folkeparti, Jonas Andersen Sayed, viser til Dokument 3:14 (2024–2025) Riksrevisjonens undersøkning av arbeidet til styresmaktene med sammenhengende digitale tjenester.

Komiteen viser til at målet med digitaliseringsstrategien er at offentlige tjenester skal oppleves sammenhengende og helhetlige for brukerne.

Komiteen merker seg Riksrevisjonens konklusjon om at arbeidet med de utvalgte livshendelsene i liten grad har ført til at brukerne har fått sammenhengende digitale tjenester. Komiteen slutter seg til Riksrevisjonens vurdering om at det ikke er tilfredsstillende at det ved utgangen av 2024 i liten grad er realisert effekter for brukerne av arbeidet med de fire undersøkte livshendingene, til tross for at dette har vært et prioritert område siden 2019.

Komiteen merker seg at nødvendige regelverksendringer og uavklart finansiering trekkes frem som hovedårsaker til forsinkelsene. Særsilt utfordrende synes

det å være å sikre finansiering til drift og videreutvikling av løsninger som går på tvers av sektorer. Komiteen vil understreke at sektorprinsippet ikke må bli en hindring for å utvikle gode, tverrgående tjenester for innbyggerne.

Komiteen merker seg statsrådets svar, hvor det vises til at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet ble opprettet i 2024 for å styrke samordningen og pådriverkraften i digitaliseringsarbeidet fremover. Komiteen forutsetter at regjeringen følger opp Riksrevisjonens anbefalinger for å sikre at gevinstene ved digitalisering kommer innbyggerne til gode.

Komiteen støtter Riksrevisjonens vurderinger og anbefalinger.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 3:14 (2024–2025) – Riksrevisjonens undersøkning av arbeidet til styresmaktene med sammenhengende digitale tjenester – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 13. januar 2026

Per-Willy Amundsen

leder

Geir Pollestad

ordfører

